

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**DN. DVRANDI|| à Sancto Portiano, in Senten=||tias
Theologicas Petri Lombardi|| Commentariorum libri||
quatuor.||**

Durandus <de Sancto Porciano>

Antverpiæ, 1567

Quæstio quarta. Vtrum intellectus & voluntas sint eadem potentia.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72607](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72607)

tellectus autem agens est aliquid simpliciter supremum inter partes animæ, & ideo inconueniens est ipsum secludere ab imagine, secluderetur autem nisi teneret locum memoriæ. Ergo &c.

7 Istud autem videtur valde extortum, scilicet quod intellectus agens vocetur memoria, & applicationes extortæ, quia licet vtraque, scilicet memoria & intellectus agens contineat species æquiuocæ, tamen quia intellectus agens continet solum virtualiter & effectiue, memoria autem continet eas formaliter & se habet ad eas subiectiue, propter quod licet continere vtrunque dicatur, nomen tamen vnius transfertur ad alterum æquiuoce, quomodo facile est nomen vnius alteri imponere.

8 Item imago non solum ponitur quantum ad has potentias in homine sed in angelo. In angelo autem non ponitur intellectum agentem qui teneat locum memoriæ, ergo nec in homine.

9 Secundum etiã motiuum non valet quia nondum est certum quod intellectus agens inter partes animæ teneat supremum locum vel aliquem locum. Nec Augustinus vnquam fecit de eo mentionem nec sub isto nomine nec sub alio, quia vt apparet in pluribus locis de trinitate ipse non posuit in superiori parte animæ (quam mentem vocat) nisi memoriã intelligentiã & voluntariã, per quoru nullum vnquam intellexit intellectum agentem.

10 Alius modus dicendi est quod memoria & intelligentia sunt realiter vna & eadem natura absoluta sub diuersis officiis & actibus qui sunt tenere speciem vel habitudine cognoscere, & vti speciebuz & actualiter cognoscere, quod patet quia eiusdem potentie est habere habitum & vti habitu & nõ alterius, eiusdem ergo aliter potentie est habere speciem vel habitualiter cognoscere & vti specie seu actualiter cognoscere, sed primu pertinet ad memoriã, secundum vero ad intelligentiam, ergo memoria & intelligentia sunt vna natura & vna potentia quoad illud quod absolute dicunt. Quod autem hæc diuersitas actuum vel officiorum sufficiat ad diuersitatem partium imaginis de claratur sic, secundum potentias vt sunt sub actibus attenditur imago maxime & non secundum potentias nudas nisi secundum quid & imperfecte. Sed esto quod sit vna natura cuius sunt duo officia vel actus, ipsa tamen habet duos respectus subordinatos secundum ordinem & originem actuum. Pluralitas autem respectu ordinatorum in eadem natura maxime representat diuinam trinitatẽ in qua est vna natura absoluta sub respectibus originis. Et ideo talis pluralitas respectiue sufficit ad pluralitatẽ partium imaginis. Sic ergo patet quod memoria & intelligentia sunt vna natura absoluta quæ dicitur memoria vt tenens speciem vel habens habitum, & dicitur intelligentia vt est eliciens actum.

11 AD PRIMVM argumentum dicitur quod a memoria oritur intelligentia non secundum id quod sunt vna natura, sed secundum actus a quibus denominatur, quorum vnus ex necessitate supponit alterum sicut actu intelligere supponit habitualiter intelligere, vel habere speciem secundum illos qui ponunt speciem in intellectu ad aliud patet solutio ex iam dictis.

QVAESTIO QVARTA.
Vtrum intellectus & voluntas sint eadem potentia.

Thom. 1. p. q. 79. ar. 7.

AD secundũ sic proceditur. Et videtur quod intellectus & voluntas sint eadem potentia. Primo sic, illæ potentie sunt vna & eadem, quatum vnũ & idem est obiectum, sed intellectus & voluntas est vnũ & idem obiectum, ergo intellectus & voluntas sunt vna & eadem potentia. Maior videtur manifesta, quia potentie distinguuntur secundum distinctionem obiectorum, minor probatur, quia illud idem quod apprehendit intellectus, hoc vult voluntas & nõ aliud, ergo in idem subiectum fertur vtrunq. Et si dicatur quod idem est obiectum voluntatis & intellectus, sed sub alia ratione, quia est obiectu voluntatis sub ratione boni, intellectus autem sub ratione entis vel veri, quæ diuersitas rationis in obiecto sufficienter arguit diuersitatem realem in potētis. Idem enim lac est

obiectum visus inquantũ album, & gustus inquantũ dulce. Et similiter videtur in proposito esse. Contra rationes obiectorum per quas diuersificantur potentie sunt rationes reales quas definitiones indicat nec vna includit aliam, & non sunt rationes nominum tantum sicut patet in exemplo posito de albedine & de dulcedine lactis, differunt enim realiter nec vna includit alteram. Rationes autem quas format intellectus ex diuersis habitudinibus rerum sunt rationes nominum, eo quod secundum ipsas eidem rei imponuntur diuersa nomina. Et istæ non diuersificantur per potentias, quia cum possunt esse quasi infinitæ saltem nobis indeterminatæ sunt, sequeretur quod essent quasi infinitæ potentie, vel saltem nobis indeterminatæ, quod videtur falsum. Rationes autem boni, entis & veri sunt rationes nominum tantum. In re enim idem est entitas, bonitas & veritas, sed intellectus apprehendens eandem rem secundum se vel in comparatione ad intellectum aut ad aliam rem imponit ei diuersa nomina scilicet entis, veri & boni, ergo cum istæ sint diuersæ rationes nominum tantum non possunt arguere diuersitatem potentiarum. Item appetitus sensitius non differt a potentia sensitua, ergo nec appetitus intellectiuis qui est voluntas differt ab intellectu, consequentia patet per simile, probatio anteceden- tis, quia si appetitus sensitius differret a sensu cum non differret ab eo quo ad subiectum, sed sint in eodem subiecto, vt patet in libro de Anima, sequeretur quod tot essent appetitus sensitui quot sunt potentie sensitue, quia ad solam apprehensionem cuiuslibet potentie sensitue sequeretur propria delectatio vel tristitia quæ sunt actus appetitus, hoc autem non dicimus, ergo, &c. Item delectatio est actus appetitus, sed omnis potentia cognitiua delectatur in actu & obiecto sibi conuenienti, ergo omnis potentia cognitiua est essentialiter appetitus.

2. cap. 3a

Cap. 3a

4 IN CONTRARIVM est Philosophus. 2. de Anima, qui distinguit appetitum contra sensum, & intellectum, in hoc manifeste innuens appetitum sensitiuum esse aliam potentiam a sensu, & intellectiuum (quæ dicitur voluntas esse) aliam potentiam ab intellectu.

5 RESPONSIO. omnes communiter dicunt quod voluntas est alia potentia ab intellectu, quomodo autem sit alia est duplex modus dicendi. Vnus est quod intellectus & voluntas differunt realiter non solum respectibus, sed absolute, cuius ratio est duplex.

6 Prima est quod potentia dicit principium actus, sed solus respectus non potest actum principiari, ergo quæ sunt principia diuersorum actuum nõ differunt solum secundum respectum, sed per aliquid absolutu. Intellectus autem & voluntas sunt principia diuersoru actuum qui sunt intelligere & velle, ergo, &c.

7 Secunda est quia si sola diuersitas respectuum sufficeret ad diuersitatem potentiarum tunc sicut intellectus & voluntas sunt duæ potentie propter duos respectus ad duos actus, ita memoria & intelligentia essent duæ potentie propter duos respectus ad duos actus, qui sunt habere speciem, & intelligere.

8 Hoc autem non dicimus, ergo, &c. Alius modus dicendi est qui videtur mihi probabilior quod vna res absoluta siue essentia animæ, siue aliquid additũ essentia, vt verius credo, est intellectus & voluntas habens ratione duorum potentiaru propter hoc quod est principium duoru actuum subordinatoru qui sunt intelligere & velle. Ita quod intellectus & voluntas in nullo absolute differunt, sed solum per respectum ad diuersos actus.

9 Confirmatur autem hæc opinio rationibus & autoritatibus. Prima ratio talis est, nos distinguimus duplicem appetitum naturalem qui non sequitur aliquã cognitionem, & animalem qui sequitur cognitionem comprehendendo sub animali appetitum sensitiuum & intellectiuum. Ex hoc sic arguitur, appetitus naturalis nõ differt per essentiam a natura quæ sequitur sicut appetitus materiæ nõ differt a materia, & appetitus grauitatis nõ differt a grauitate, ergo appetitus animalis siue sensitius siue intellectiuis qui dicitur voluntas, nõ differt naturaliter a potentia cognitiua, quæ sequitur, antecedens patet, consequentia vero tenet per simile.

10 Ad hoc respondetur quod non est simile de appetitu naturali & de appetitu cognitiuo, quia ad perfectiorẽ actum

actum plura requiruntur q̄ ad imperfectiorē. Et quia appetere perfectior actus est in cognoscētibz q̄ in rebus naturalibus, ideo nō oportet si forma naturalis sufficiat ad principiandū talem actum in naturalibus, q̄ potentia cognitiua sufficiat ad principiandū perfectiorē actum, sed oportet addere speciale potentiam appetitiuam.

11 Sed istud nō valet, quia ad perfectiorē actum sufficit perfectius principii proportionatū, nec oportet plurificare principia. Sicut autē appetere in cognoscētibz est perfectior actus q̄ sit actus appetitus purē naturalis, sic natura cognitiua perfectior est quā nō cognitiua, propter quod si vna sufficiat ad principiandū actum suum sine alio addito, eadem ratione & altera.

12 Secunda ratio talis est, frustra ponuntur plura vbi vni sufficit. Sed vna natura absoluta sufficit ad principiandū cognoscere & appetere, ergo frustra ponentur plures nature absolute quarū vna esset cognitiua & altera appetitiua. Minor probatur, quia actus differentes & subordinati possunt esse ab eodem principio absoluto. Sicut ab eodē lumine solis est illuminatio & calefactio aeris, nūc est ita q̄ cognoscere & appetere sunt duo actus genere differentes & subordinati ad inuicem, quia appetere sensitiuū & intellectiuū supponunt cognoscere, ergo possunt esse ab eodem principio absoluto.

13 Tertia ratio talis est, omnis virtus nō cognoscens fertur in obiectum suū naturaliter & nō liberē, sed voluntas in eligendo fertur in obiectum suum liberē, ergo ipsa non est non cognoscens sed cognoscens, sed in superiori parte animæ in qua est voluntas, nulla potentia est cognoscens nisi intellectus, ergo voluntas & intellectus sunt eadem natura. Maior patet quia omne agens liberū habet iudicare de actu suo, alioquin non imparetur ei, & per eandē potentia per quam est liberum habet huiusmodi iudicium, quia potentia non est libera ex hoc q̄ est in supposito libero, alioquin omnes potentie hominis essent libere quod nō est verum, sed suppositū est liberum quia habet potentiam liberam. Si ergo de ratione libertatis est habere iudicium sui actus, necesse est q̄ illa potentia per quam homo est liber sit iudicativa sui actus quod nō potest conuenire nisi potentie cognitiue, & hæc fuit maior, minor autem conceditur etiam omnibus, quare &c. Ex quo patet quod sequi cognitionem & non esse cognoscētem nō sufficit ad hoc q̄ potentia sit libera, alioquin potentie corporales motiue in nobis essent libere, quia in actibus suis qui sunt currere, percutere & huiusmodi sequitur cognitionē liberā, hoc autem est falsum, quia sunt purē seruales obediētes rationi principatu desposito vt dicitur 1. Politic. ergo sequi cognitionem liberam nō sufficit ad libertatem potentie.

14 Quarta ratio talis est, si intellectus & voluntas essent diuersæ potentie absolute Deus posset causare velle in voluntate absq̄ hoc q̄ cognoscere præcederet in intellectu, cōsequens est impossibile, ergo & antecedens. Quod consequens sit impossibile patet, quia si velle posset esse in voluntate absq̄ hoc q̄ cognoscere præcederet in intellectu, tunc possemus amare incognita, quod est impossibile sicut tractat Aug. lib. de Trin. 11. cap. 1. & sic patet impossibilitas consequentis. consequentia autem probatur sic: Si intellectus & voluntas sint nature absolute distinctæ, tunc velle non dependet ab intelligere tanq̄ a subiecto, nec tanquā a dispositione subiecti, quia quodlibet eorum habet aliud & aliud pro subiecto, nec sicut a forma quia forma nō est forma, neq̄ sicut a fine quia in practiciis velle non est propter cognoscere, sed potius e conuerso. Si ergo dependet ab ipso hoc est solum sicut a causa efficiēte, sed illam Deus potest supplere, ergo Deus poterit causare velle in voluntate nostra absq̄ hoc q̄ cognoscere præcedat in intellectu.

15 Si dicatur q̄ velle dependet ad obiectū sicut ad suū terminum correlatiuum a qua dependentia nō potest ab solui. Et ideo necessario præsupponit intelligere, quod ei ostendit & præsentat suum obiectum.

16 Non valet, quia correlatiuum vt correlatiuum nō præxigitur tēpore vel natura, sed solum coexistit, correlatiua enim sunt simul natura & intellectu, & ista coexistētia & similtas consistit in hoc q̄ proportionabiliter

posita se ponunt, & perēpta se perimunt, & eo q̄ dicuntur ad se inuicē, propter quod ex eo q̄ velle se correlatiue habet ad suum obiectū solum sequitur q̄ si velle est q̄ aliquid sit volitum, & si aliquid sit volitū q̄ sit aliquid velle, sed q̄ volitum sit præintellectum vel intellectū nullo modo sequitur ex ratione correlatiuorū, ex qua sola procedit in instantia prædicta.

17 Si ergo oportet quod per intelligere præsentetur & ostendatur obiectū voluntati hoc nō est in quantum obiectum est suum correlatiuum, quia sic non potest procedere, sed in quantum est motiuum ad volendum, quia motionem Deus potest facere sine obiecto vt dictum fuit, & sic semper redibit propositū, scilicet cet q̄ deus poterit creare velle sine intelligere, & sic patet quod si intellectus & voluntas sint distincte nature absolute Deus poterit creare velle sine cognoscere quod videtur impossibile. Si autē intellectus & voluntas ponantur esse vna natura absoluta, tunc de facili potest ostendi quare velle necessario præsupponit intelligere. Sicut enim quodlibet accidens non potest esse in quolibet subiecto, vt quātrās vel albedo in angelo, aut intellectus in lapide, nec quodlibet accidens in tuo subiecto nisi præuia certa dispositione, vt motus naturalis deorsum nō potest esse nisi in corpore habere grauitatem, nec motus naturalis sursum nisi in corpore habente leuitatem, sic in illa natura absoluta qua mens dicitur non potest esse velle quod est quasi motus vel inclinatio voluntatis nisi præcedat cognitio que est forma secundā quā menti conuenit inclinari, sicut per grauitatem vel leuitatem conuenit corporibus moueri & inclinari ad certa loca.

18 Et si dicatur q̄ hoc idem potest saluari posito quod intellectus & voluntas sint distincte in absolutis, quia dicetur q̄ voluntas nō est nec esse potest in anima nisi mediante intellectu, & per cōsequens nec velle nisi mediante intellectu, quia qualis ordo est inter potētiās talis est inter actus.

19 Non valet, quia aut ordo inter intellectu & voluntatem est secundū habitudinem dispositionis subiecti ad accidens aut non. Si nō, nihil ad propositum. Si sic, talis ordo nō potest esse inter actus, nisi diceretur q̄ intelligere esset subiectiue in voluntate & mediante ipso recipere tur ipsum velle, quod nō potest dici ponendo istas potentias distinctas secundum absolute, quia voluntas esset intelligens cum in ipsa esset intellectio, & per consequens ipsa esset intellectus quod est oppositum positi.

20 Ad idem est expressa autoritas beati Augustini. 4. de Trin. cap. 10. vbi dicit sic: hæc tertia memoria, intelligentia & voluntas non sunt tres vite, sed vna vita, nec tres mentes, sed vna mens, nec tres substantie, sed vna substantia. Memoria quippe quod vita, mens & substantia dicitur ad se ipsam dicitur. Quod verō memoria ad aliquid relatiue dicitur hoc de intelligentia quoq̄ & voluntate dixerim. Intelligentia quippe & voluntas ad aliquid dicitur, vita autem vnaquæq̄ ad se ipsam & mens & essentia, quocirca hæc tria eo sunt vnum quo vna vita, vna mens, vna essentia, & quicquid aliud ad se ipsam singula dicitur etiam simul singulariter non pluraliter dicuntur, eo verō tria sunt quo se ad se inuicem referunt. Item 11. lib. cap. 3. dicit intellectum nostrū & appetitum rationalem esse in vna mentis natura sicut rationē superiorem & inferiorem. De quibus certum est q̄ non differunt per naturas absolutas vt in principio sequentis ca. dicit idem Augustinus. Ex his ergo expresse patet quod secundum Augustinum tria memoria, intelligentia, & voluntas in nullo absoluto differunt, sed solum respectibus, & secundum hoc multo expressior est in eis imago trinitatis q̄ secundum opinionem oppositam.

21 Ad rationes alterius opinionis facile est respondere. Ad primam tū dicit quod potentia cum nominat principium actus quod non potest esse solus respectus, verum est, sed cum dicitur quod principia diuersorum actuum differunt secundum aliquid absolute, hic dicendum est quod hoc habet veritatem quādo actus nullum ordinem habet inter se, sed quilibet eorum æquē immediate se habet ad potentiam. Nec vnus supponit alterum sicut videre & audire, sed quando vnus actus supponit alterum quia sunt subordinati inuicem & differentes genere, ta

re, tales actus possunt esse ab eodem principio absoluto ordine quodam, vel vnus mediante altero, sicut sol per eandem lucem illuminat aërem & illuminando calefacit tales autem actus sunt intelligere & velle, et vniuersaliter cognoscere & appetere, propter quod possunt esse ab eadem natura absoluta.

22 Ad secundam rationem dicendum quod secundum veritatem & intentionem Augustini tantum differt memoria ab intelligentia sicut intellectus a voluntate, quod autem philosophus nec sic fecit mentionem de eorum diuersitate, causa potest esse quia actus memorie si sit, tenere speciem, sicut quidam dicunt, videtur quod secundum genus esset communis rebus inanimatis quæ aliquas formas in se retinent, propter quod minus videtur esse actus animæ quæ intelligere & velle. Et ideo de differentia memorie ab intelligentia quæ fit per respectum ad suos actus non curauit philosophus facere tantam mentionem.

23 RATIONES principales quæ sunt pro hac conclusionem concedendæ sunt. Ad rationes autem in contrarium dicendum, quod philosophus distinguit appetitum contra sensum & intellectum, non quia inter se differant per naturas absolutas, sed propter diuersitatem actuum, qui cum principiantur ab eadem natura absoluta ordine quodam illa fortiter nomina plurimum potentiarum propter pluralitatem actuum quorum est principium.

QVÆSTIO QVINTA.

Vtrum ponendus sit intellectus agens in anima.

Tho. 1. p. q. 49. ar. 3. Ad idem est intentio

Aristotelis. 3. de anima.

AD tertium sic proceditur. Et videtur quod necessarium sit ponere intellectum agentem partem animæ nostræ, quia operatio arguit formam secundum commentatorem, sed nos experimur nos abstrahere formas viles quod est opus intellectus agentis, ergo in nobis est intellectus agens.

2 Item obiectum præexistit actui potentie cuius est obiectum, sed velle est obiectum intellectus possibilis, ergo præexistit actioni intellectus possibilis, sed non poterit præexistere nisi fiat per operationem alicuius potentie animæ, quia res de se non est utilis, nulli autem potentie attribuitur, quod faciat vtilitatem in rebus nisi intellectui agentis cui commentator attribuit hanc operationem suam proœcium de anima.

3 IN CONTRARIUM arguitur, quia si oporteret ponere intellectum agentem, hoc esset vel ut esset principium passiuum & receptiuum actus intelligendi, vel ut esset principium actiuum, propter primum non oportet, quia ad illud ordinatur intellectus possibilis, nec propter secundum, quia intelligere est operatio manens in agente, ut patet ex 2. Metaphys. ergo non est aliud actiuum a receptiuo, quia intellectus possibilis sufficit & omnis alius intellectus superfluit.

4 RESPONSIO, quia potentie innotescunt per actus, operatio etiã fecit scire formam ut assumptum est in arguendo, ideo si necessarium est ponere intellectum agentem hoc erit propter aliquam operationem eius necessariam ad actum intelligendi, operatio autem intellectus agentis non potest intelligi nisi in fantasmatum vel nisi in intellectum possibilem, sed nec in fantasmatum nec in intellectum possibilem habet aliquam actionem ut declarabitur, ergo fictitium est ponere intellectum agentem.

5 Assumptum probatur quantum ad vtramque partem. Et primo quod non agat in fantasmatum, quia si intellectus ageret in fantasmatum hoc esset vel aliquid imprimendo vel aliquid abstrahendo, sed intellectus agens nec imprimere aliquid in fantasmatum, nec aliquid abstrahere ab eis, ergo nullo modo agit in fantasmatum. minor probatur secundum duas partes quas habet. Et primo quantum ad primam partem. Quod non agat in fantasmatum eis aliquid imprimendo primo sic, omnis virtus quæ recipitur in corpore & nec ipsa nec eadem secundum speciem potest esse nisi in corpore est merè corporea non obstante quod ipse sit effectus a spiritu creato, vel increato, sed quæcunq; virtus impressa phantasmatis ab intellectu agente est in corpore, ut de se patet, & ipsa nec eadem secundum speciem potest esse nisi in corpore, quia in corpore & spiritu nulla est communis proprietas recipiendi aliquid vnus & vniuersus.

cum, ergo illa virtus si qua est merè est corporea, sed per talem virtutem non potest mouere phantasia intellectum possibilem cum sit purè corporea ea ratione qua non potest secundum se, ergo talis virtus frustra ponitur, cum tota ratio ponendi ipsam sit, ut ipsa sit phantasmatis ratio mouendi intellectum possibilem. maior patet quia de re est iudicandum potius quod sit corporea vel incorporea ex hoc quod natura rei requirit quam ex agente extrinseco. Id est æquiuoco a qua quodammodo potest produci tam corporeum quam incorporeum. minor declarata est, quare, &c.

6 SECUNDO quia si angelus non potest in materia corporali imprimere formam immediate, videretur quod multo minus hoc posset intellectus agens, phantasma autem est quid corporeum, ergo intellectus agens nullam formam potest phantasmatis imprimere, & sic patet primum membrum minoris propositionis, scilicet quod intellectus agens non agit in phantasmata aliquid imprimendo.

7 SECUNDA pars probatur, scilicet quod intellectus agens non agit in phantasmata aliquid abstrahendo, vel remouendo, quia illa abstractio vel esset realis, vel secundum rationem, non realis quia talis realis abstractio, vel esset realiter separatio alicuius præexistentis actus in phantasmatis, sicut abstrahitur vel separatur lapis ab altero lapide, vel sicut separatur accidens a subiecto per corruptionem accidentis, vel alio modo virtute diuina, vel talis abstractio vocaretur educitio alicuius de potentia ad actum sicut forma dicitur educi, vel abstrahi de potentia subiecti. Primum non potest dici, quia nihil est actu in phantasmatis quod desinat in eis esse ad præsentiam intellectus agentis, neque per corruptionem neque per translationem ad intellectum possibilem tanquam prius esset in phantasmatis & postea in intellectu possibili, quia forma non migrat de subiecto in subiectum, nec secundum potest dici, quia cum aliqua forma educitur de potentia in actum, ipsaeducta est in illo tanquam in subiecto de cuius potentia educitur. Si ergo intellectus agens de potentia passiuam phantasmatis educeret aliquam formam siue esset species intelligibilis siue quæcunq; alia forma ipsaeducta esset in phantasmatis sicut in subiecto, & ita intellectus agens ageret in phantasmata aliquid imprimendo scilicet formam illam quam educeret, & sic rediret primum membrum immediate prius reprobatum. Talis ergo abstractio non potest esse realis.

8 Item nec talis abstractio potest esse secundum rationem solum, quia omnis actio rationis est cognoscens circa cognitum obiectiue intellectus, sed agens non agit circa phantasmata sicut cognoscens circa cognita, quia nec intellectus agens phantasmata cognoscit, nec sua actio est cognitio, imò præsupponitur omni cognitioni intellectuali secundum ponentes ipsam, ergo sua actio circa phantasmata non est abstractio secundum rationem, nullo modo agit in ea nec aliquid imprimendo nec aliquid abstrahendo, neque secundum rem, neque secundum rationem.

9 Item ad quid fieret talis abstractio, non ut representaretur quidditas intellectui absque conditionibus indiuiduantibus quod dicitur ponentes intellectum agentem agere circa phantasmata abstrahendo.

10 Dicunt enim quod illud facit intellectus agens circa quidditatem & phantasmata separando, & abstrahendo ea secundum rationem quod dicebat Plato fieri circa ideas secundum rem. Et ideo sicut ideas separata secundum rem ab indiuiduis materialibus esset secundum se intelligibiles ut ponebat Plato, sic quidditas secundum rationem a phantasmatis & conditionibus indiuiduantibus efficitur secundum se intelligibilis ut isti dicunt.

11 Sed istud nihil valet primo quia nullo modo ostendunt quomodo intellectus agens separaret secundum rationem quidditatem a conditionibus indiuiduantibus sub quibus representatur in phantasmatis. Et ideo illa facilitate qua hoc dicunt potest etiã negari, maxime cum probatum sit quod talis abstractio non potest fieri per intellectum agentem cum actio eius circa quidditatem & phantasmata non sit intellectio.

12 Quod etiam patet secundo ex alio, quia stante reat in impedimento alicuius actionis impossibile est sequi actionem ut patet in trabe impediète descensum lapidis, &c.